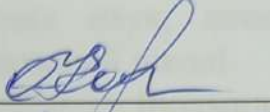

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет початкової освіти
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

О. А. Комар
« 13 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 21 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ (УКРАЇНСЬКА МОВА)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітня програма Початкова освіта

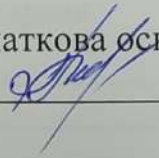
(назва освітньої програми)

Робоча програма з навчальної дисципліни «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова)» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр»
освітньо-професійна програма Початкова освіта спеціальності 013 «Початкова освіта»

Розробники: Роєнко Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі.

Людмила РОЄНКО

Робочу програму погоджено
Гарант освітньої програми «Початкова освіта»

Людмила РОЄНКО

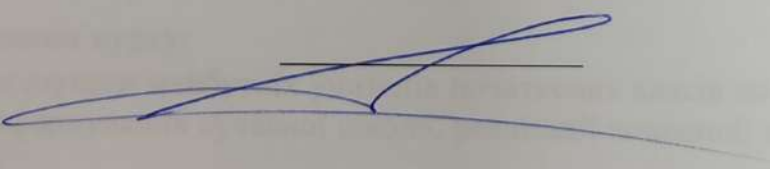
Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Протокол № 1 від 13 серпня 2024 року
Завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Ольга КОМАР

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол № 1 від 16 серпня 2024 року
Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Олена ЯЦУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС/годинах	6/180	6/180
Курс	2-й; 3-й	2-й; 3й
Семестр	4-й 5-й	4-й 5-й
Кількість змістових модулів	4-й – 3 5-й – 3	4-й – 3 5-й – 3
Обсяг кредитів із розподілом за семестрами	6	6
Обсяг годин, у тому числі:	180	180
Аудиторні:		
Лекційні	20 год.	8 год.
Семінарські/Практичні	50 год.	10 год.
Лабораторні	20 год.	–
Самостійна робота	80 год.	152 год.
Індивідуальні завдання	10 год.	10 год.
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – забезпечити майбутніх учителів початкової школи знаннями з основних питань методики навчання грамоти, граматики української мови, розвитку мовлення молодших школярів; ознайомити із сучасними вимогами до організації уроків мови, озброїти студентів системою методів та прийомів навчання української мови молодших школярів на сучасному етапі розвитку школи.

Завдання курсу:

– підготувати майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовно-літературної освіти в Україні;

– забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну і мовленнєву компетенції, виховувати свідомих громадян України;

– навчати студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення рідної словесності;

– розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою;

– формувати в майбутніх учителів дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження.

3. Компетентності та результати навчання за освітньою програмою

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти оволодіває такими компетентностями:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми 013 Початкова освіта у результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинен:

РН 1. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

РН 4. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

РН 6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

РН 7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

РН 10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

РН 24. Здійснювати рефлексію власної навчальної/професійної діяльності; володіти навичками самоорганізації, саморозвитку з метою підвищення рівня педагогічної майстерності.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методика навчання грамоти

Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук.

Предмет і завдання курсу «Методика навчання української мови у початковій школі». Зміст мовної освіти. Наукові засади методики. Значення методики для викладання української мови в школі.

Зв'язок методики навчання української мови з суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією, етнопедогогікою і етнопсихологією. Системний підхід до мовних явищ та відтворення його в методиці.

Зміст і будова курсу методики навчання української мови. Короткий огляд історії розвитку методики навчання української мови. Основна література до курсу.

Тема 2. Основні методи, прийоми та види робіт з навчання грамоти.

Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма.

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей.

Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.

Тема 3. Три періоди навчання грамоти, їх етапи, основні завдання кожного з них.

Добуквений, буквений, післябуквений періоди навчання грамоти. Основні навчально-виховні завдання кожного періоду. Методика розвитку усного мовлення і мислення учнів. Методика опрацювання матеріалу сторінок «Букваря». Навчання письма в навчання грамоти.

Структура і методика уроків читання і письма в цей період навчання грамоти. Організація і завдання позакласного читання в період навчання грамоти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методика вивчення елементів фонетики, словотвору, граматики, орфографії

Тема 4. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів

Зміст і структура курсу української мови в початковій школі. Лінгво-дидактичні та психолого-педагогічні принципи навчання української мови.

Короткий огляд програм і підручників з української мови. Причини переходу школи на нові навчальні плани і програми. Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 1-4 класів. Змістові лінії програми, їх суть і принципи реалізації. Особливості програм для шкіл нового типу.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі. Класифікація методів навчання.

Вправи як метод, що забезпечує осмислення мовних знань учнями 1-4-их класів. Види вправ з української мови для молодших школярів.

Засоби навчання мови. Дидактичний матеріал для занять з української мови та вимоги до нього. Наочність і технічні засоби навчання, їх види й методика використання. Методика складання опорних таблиць, схем.

Сучасні вимоги до уроків мови. Типи, структура і методика уроків мови в початковій школі.

Тема 5. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою.

Система фонетичних понять у початковому курсі української мови.

Зв'язок занять з фонетики з вивченням графіки, орфографії, орфоепії, граматики, із заняттями з розвитку мовлення. Ознайомлення із засобами милозвучності української мови. Завдання вивчення фонетики: вироблення вмінь і навичок правильно артикулювати звуки; розвиток мовного слуху учнів, мовної та слухової пам'яті; чітке розмежування звуків і літер; установлення відповідності чи невідповідності між вимовою і написанням. Формування орфоепічних навичок, удосконалення дикції й розвиток умінь володіти голосом.

Формування у молодших школярів поняття про систему голосних та приголосних звуків української мови.

Методика формування в учнів орфоепічних навичок на основі знань з фонетики і графіки. Види вправ з фонетики, орфоепії, їх значення та методика.

Методика проведення повного і часткового звукового та звуко-буквеного аналізів у початковій школі.

Тема 6. Система вивчення морфемної будови слова

Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова у початковій школі.

Система у вивченні морфемної будови слова; методика розкриття понять; способи визначення морфемних частин слова.

Розкриття значення морфем; уточнення й збагачення лексичного запасу учнів у процесі вивчення морфологічної будови слова. Прийоми вивчення морфемної будови слова; морфемний аналіз, розбір слів з однаковими морфемами; добір антонімів і синонімів до поданих слів; етимологічний аналіз.

Пропедевтика вивчення елементів словотвору: види словотворчих вправ, методика їх проведення. Ознайомлення учнів із способами словотвору: труднощі у засвоєнні словотворчих понять; система вправ; словотворчий аналіз, методика його проведення. Лексична робота: утворення слів за даними моделями, використання словотворчих синонімів; робота із словниками.

Тема 7. Методика вивчення частин мови.

Місце граматики в шкільному курсі української мови. Пізнавальне і практичне значення граматики, її роль у формуванні вмінь і навичок (мовленнєво-розумових, навчально-мовленнєвих, орфографічних, пунктуаційних), у попередженні та подоланні граматичних помилок, збагаченні мовлення. Значення граматичних знань для засвоєння орфографії.

Методичні основи формування граматичних понять.

Граматичні вправи, їхнє значення у засвоєнні граматичних знань та формуванні граматичних умінь.

Значення, завдання, зміст і принципи вивчення частин мови в шкільному курсі. Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, лексикою, словотвором, синтаксисом, орфографією і розвитком мовлення.

Вивчення частин мови на синтаксичній основі. Наступність і перспективність у вивченні частин мови в початкових, середніх і старших класах. Формування поняття про частини мови на основі їх лексичного значення, морфологічних ознак,

синтаксичної ролі й особливостей словотвору. Вивчення системи відмінювання і словотвору частин мови в зв'язку з орфографією та розвитком мовлення.

Методи й прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови: морфологічний розбір, утворення різних форм слів і нових слів за допомогою словотворчих морфем, установлення пропущених слів у відповідній формі, заміна одних форм іншими, складання словосполучень і речень, спостереження над уживанням паралельних логічних форм, програмування, алгоритмізація

Методика часткового і повного морфологічного розбору (за частинами мови).

Тема 8. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації.

Значення знань із синтаксису в початковій школі. Зв'язок синтаксису з лексикою, морфологією і розвитком мовлення учнів. Методика ознайомлення з поняттями словосполучення і речення, зв'язок слів у словосполученні й реченні, типи речень.

Методи й прийоми теоретично-практичного вивчення синтаксису: аналіз словосполучень, синтаксичний розбір речення, заміна одних синтаксичних конструкцій іншими, поширення й скорочення речень, складання речень за опорними словами, схемами, інтонаційно-смысловий розбір речень і текстів.

Система роботи над елементами пунктуації. Поняття про пунктограму. Пунктуаційні правила, їх класифікація, методика вивчення пунктуаційних правил.

Типи пунктуаційних помилок. Причини пунктуаційних помилок, їх попередження. Методика виправлення, обліку й класифікації пунктуаційних помилок. Система роботи над пунктуаційними помилками.

Методика синтаксичного і пунктуаційного розборів у початковій школі.

Тема 9. Методика вивчення орфографії

Значення орфографії та її місце в шкільному курсі української мови. Завдання навчання орфографії. Природа орфографічних навичок та психологічні основи їх формування. Умови формування орфографічної навички.

Основні принципи навчання орфографії: зв'язок навчання орфографії з граматикую і розвитком мовлення, роль свідомості й автоматизму у навчанні орфографії. Роль правил. Поняття про орфограму. Класифікація орфограм. Залежність навчання орфографії од принципів українського правопису, характеру орфограм, етапів навчання, діалектних особливостей мовлення учнів. Методика вивчення орфографічних правил.

Методика вивчення орфографічних правил. Основні прийоми навчання орфографії. Види орфографічних вправ, методика їх проведення: орфографічний розбір, різні види списування, диктанти, запис вивченого напам'ять, робота з орфографічним словником, творчі вправи та ін.

Труднощі у вивченні орфографії, шляхи їх подолання. Система роботи над орфографічними помилками. Методика виправлення, обліку й класифікації помилок. Норми й критерії оцінювання орфографічних навичок учнів. Аналіз орфографічних помилок. Причини виникнення орфографічних помилок, способи їх запобігання.

Ведення учнівських зошитів, вимоги до оформлення письмових робіт з мови. Критерії та норми навчальних досягнень учнів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Методика розвитку зв'язного мовлення учнів

Тема 10. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів.

Методи розвитку мовлення.

Загальне поняття про зв'язне мовлення. Значення і завдання роботи з розвитку вмій і навичок усного та писемного зв'язного мовлення. Місце занять з розвитку зв'язного мовлення у шкільному курсі мови.

Основні принципи методики розвитку мовлення. Основні напрями роботи з розвитку мовлення.

Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Способи і прийоми навчання зв'язним висловлюванням.

Види робіт з розвитку зв'язного мовлення.

Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання. Основні форми роботи, методика проведення.

Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності. Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Говоріння. Діалогічне мовлення.

Тема 11. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.

Методика формування в учнів уявлення про текст. Ознайомлення з типами текстів. Тема тексту, його основна думка, заголовок; будова тексту, абзац.

Робота над творами різних видів і стилів (твори-розповіді, твори-описи, твори-роздуми, есе).

Засобами міжфразового зв'язку; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення.

Методика формування в молодших школярів елементарних, уявлень про стилі мовлення: художній, науковий, діловий. Ділові папери у початкових класах.

Конструювання зв'язних текстів різних типів і стилів мовлення.

Тема 12. Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів

Синтаксичні вправи в системі роботи з розвитку мовлення учнів. Методика удосконалення умінь учнів будувати речення залежно від мети та ситуації спілкування.

Робота над реченням у процесі удосконалення самостійно написаного тексту.

Конструювання речень. Стилiстичні помилки у побудові речень та шляхи їх подолання.

Тема 13. Методика роботи над словом.

Значення, місце й принципи вивчення лексики. Словникова робота. Прийоми розкриття лексичного значення слів. Види вправ з лексики. Вироблення навичок користування словниками.

Методика засвоєння учнями багатозначності, прямого і переносного значення слів та їх уживання, синонімів, омонімів

Прийоми попередження лексичних помилок.

Тема 14. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий переказ.

Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Види робіт з розвитку зв'язного писемного мовлення, їх значення.

Фази розуміння мовлення як діяльності.

Переказ – одна із складових частин системи розвитку мовлення молодших школярів. Класифікація переказів.

Методика поетапної підготовки до усного та писемного переказу творів. Норми оцінювання переказів навчального характеру.

Тема 15. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі.

Твір – складова частина системи розвитку мовлення. Класифікація творів за різними основами.

Методика підготовки учнів до написання твору.

Типи помилок в учнівських творах та шляхи їх подолання. Методика аналізу і перевірки учнівських творів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Методика навчання грамоти												
Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук.	12	2	2	–	–	8	12	–	–	–	–	12
Тема 2. Основні методи, прийоми та види робіт з навчання грамоти.	14	2	2	2	–	8	14	–	–	–	–	14
Тема 3. Три періоди навчання грамоти, їх етапи, основні завдання кожного з них	24	2	12	2	–	8	20	2	4	–	–	14
Разом за змістовим модулем 1	50	6	16	4	–	24	46	2	4	–	–	40
Змістовий модуль 2. Методика вивчення елементів фонетики, словотвору, граматики та орфографії												
Тема 4 молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів	10	2	4	–	–	4	9	1	–	–	–	8
Тема 5. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою.	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 6. Система вивчення морфемної будови слова	8	–	2	2	–	4	10	1	1	–	–	8
Тема 7. Методика вивчення частин мови	14	2	4	2	–	6	12	2	–	–	–	10
Тема 8. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації	6	–	2	–	–	4	9	–	1	–	–	8
Тема 9. Методика вивчення орфографії.	14	2	4	2	–	6	10	–	–	–	–	10
Разом за змістовим модулем 2	60	8	18	6	–	28	58	4	2	–	–	52
Змістовий модуль 3. Методика розвитку зв'язного мовлення учнів												

Тема 10. Завдання та шляхи розвитку мовлення молодших школярів. Методи розвитку мовлення	8		2	2	–	4	10	–	–	–	–	10
Тема 11. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування	12	2	4	2	–	4	10	–	–	–	–	10
Тема 12. Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів	8	–	–	2	–	6	10	–	–	–	–	10
Тема 13. Методика роботи над словом.	8	2	2		–	4	11	–	1	–	–	10
Тема 14. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий переказ.	8	–	2	–	–	6	12	1	1	–	–	10
Тема 15. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі	16	2	6	4	–	4	13	1	2	–	–	10
Разом за змістовим модулем 3	60	6	16	10	–	28	66	2	4	–	–	60
Усього годин	170	20	50	20	–	80	170	8	10	–	–	152
Модуль 2												
ІНДЗ	10	–	–	–	10	–	10	–	–	–	10	–
Усього годин	180	20	50	20	10	80	180	8	10	–	10	152

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методика навчання української мови як педагогічна наука. Аналіз науково-педагогічних проєктів початкової школи.	2	–
2.	Основи навчання грамоти. Форми виявлення готовності першокласників до навчання.	2	2
3.	Особливості добуквеного періоду навчання грамоти.	2	
4.	Завдання буквеного періоду навчання грамоти. Складання та проведення фрагментів уроків в буквений період.	2	2
5.	Методика опрацювання нової літери в буквений період. Особливості уроків письма буквеного періоду навчання грамоти.	2	

6	Особливості уроків письма буквеного періоду навчання грамоти.	2	–
7	Розвиток мовлення і мислення в період навчання грамоти.	2	–
8	Післябуквений період навчання грамоти. Складання конспектів уроків з позакласного читання.	2	–
9	Методи і методичні прийоми навчання української мови в початковій школі. Приклади використання методів на уроках вивчення граматичного матеріалу.	2	–
10	Типи, структура уроків мови у початковій школі. Сучасні вимоги до уроків мови.	2	–
11	Усвідомити мету і завдання вивчення фонетики у початкових класах. Засвоїти основні методи й прийоми, що використовуються при вивченні фонетичного матеріалу.	2	–
12	Методика вивчення морфемної будови слова. Обговорення складених конспектів уроків на вивчення морфемної будови слова.	2	1
13	Методика вивчення частин мови. Система роботи над іменником, прикметником та дієсловом у початковій школі. Обговорення складених конспектів уроків.	2	1
14	Методика ознайомлення учнів із займенниками, прислівниками, числівниками, прийменниками. Обговорення та уточнення планів-конспектів уроків, складених студентами.	2	–
15	Методика опрацювання елементів синтаксису. Проведення фрагментів уроків з розділу «Речення».	2	–
16	Методика вивчення орфографії, опрацювання орфографічних правил.	2	–
17	Диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічно грамотного письма.	2	–
18	Особливості формування навичок зв'язного мовлення на початковому етапі освіти.	2	–
19	Методика формування діалогічного мовлення молодших школярів.	2	–
20	Методика опрацювання теми «Текст» у початковій школі	2	–
21	Методика формування лексичних умінь і навичок учнів.	2	2
22	Методика написання переказів.	2	
23	Твір як вправа з розвитку зв'язного мовлення. Методика написання творів.	2	–
24	Робота над есе на уроках української мови	2	–
25	Методика роботи над помилками. Критерії і норми оцінювання учнівських переказів та творів.	2	2
Разом		50	10

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Спостереження та аналіз уроків навчання грамоти в букварний період	2	
2	Моделювання уроку навчання грамоти. Самоаналіз уроку	2	
3	Спостереження та аналіз уроків вивчення граматики та орфографії.	2	
4	Самостійна розробка і проведення уроків з граматики та орфографії.	2	
5	Особливості мовного режиму школи, специфіку роботи з учнівськими зошитами та вимоги до їх оформлення.	2	
6	Спостереження уроку розвитку зв'язного писемного мовлення. Складання плану-конспекту уроку розвитку зв'язного писемного мовлення	2	
7	Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів. Спостереження та аналіз уроків з теми «Речення»	2	
8	Ознайомлення з учнівськими творами, переказами, процесами перевірки, оцінювання їх, робота над помилками.	2	
9	Самостійна розробка та проведення уроків з розвитку зв'язного мовлення	4	
Всього		20	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук			
1	Наукові основи методики української мови	2	4
2	Виявлення ступеня готовності дітей до навчання грамоти	2	4
3	Здійснення індивідуального підходу у навчанні читання й письма, розвитку мовлення	2	4
4	Типи уроків навчання грамоти. Їх структура та методика проведення	2	4
Тема 2. Основні методи, прийоми та види робіт з навчання грамоти			
5	Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти.	2	2
6	Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма.	2	2
7	Короткий історико-критичний огляд методів навчання грамоти ХІХ-початку ХХ століття	2	2
8	Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Особливості сучасного звукового	2	4

	аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.		
Тема 3. Три періоди навчання грамоти, їх етапи, основні завдання кожного з них			
9	Розвиток усного мовлення – провідний принцип роботи в добуквений період	2	2
10	Методика підготовки першокласників до письма.	2	4
11	Значення і завдання буквеного періоду навчання грамоти. Методика ознайомлення учнів з новою буквою, звуком (звуками, що позначаються нею).	2	4
12	Післябуквений період навчання грамоти. Структура і методика уроків читання і письма в післябуквений період навчання грамоти.	2	4
13	Організація і завдання позакласного читання в період навчання грамоти.	2	4
Тема 4. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів			
14	Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі. Класифікація методів навчання.	2	4
15	Характеристика змісту навчального матеріалу відповідно до мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти	2	4
Тема 5. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою			
16	Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою	2	4
17	Методи і прийоми роботи, види вправ з фонетики. Звуковий і звуко-буквений аналізи, методика їх проведення.	2	4
Тема 6. Система вивчення морфемної будови слова			
18	Зміст і методика роботи на кожному з етапів системи.	2	4
19	Пропедевтика словотворчої роботи в 1-4 класах	2	4
Тема 7. Методика вивчення частин мови			
20	Реалізація компетентнісного підходу (НУШ) щодо вивчення морфології на уроках української мови в початковій школі.	2	4
21	Методика роботи над прийменниками, сполучниками.	3	4
22	Морфологічний розбір, методика проведення повного і часткового морфологічного розбору (усного і письмового).	3	4
Тема 8. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації			
23	Засоби зв'язку речень у тексті; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення	2	4
24	Ознайомлення учнів із складним реченням	2	4
Тема 9. Методика вивчення орфографії.			
25	Природа орфографічної навички. Сучасні погляди на процес оволодіння орфографічними навичками.	2	4
26	Прийоми навчання грамотного вписування слів, речень,	2	4

	текстів.		
27	Організації самостійної роботи учнів на уроках граматики і правопису	4	4
Тема 10. Завдання та шляхи розвитку мовлення молодших школярів. Методи розвитку мовлення			
28	Місце занять з розвитку зв'язного мовлення у шкільному курсі мови.	2	4
29	Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання. Основні форми роботи, методика проведення.	2	4
Тема 11. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування			
30	Засобами міжфразового зв'язку; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення.	2	4
31	Ділові папери у початкових класах. Конструювання зв'язних текстів різних типів і стилів мовлення	2	4
Тема 12. Методика роботи над словом.			
32	Методика ознайомлення учнів з походженням різних груп лексики Види етимологічних вправ,	2	4
33	Види словниково-стилістичних вправ, методика їх проведення	2	4
Тема 13. Синтаксична робота в системі розвитку мовлення учнів			
34	Конструювання речень.	2	4
35	Вивчення однорідних членів речення: три варіанти підходу до цього явища	2	4
Тема 14. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий переказ.			
36	Прийоми підготовки до усного і письмового переказу.	2	4
37	Специфіка творчих переказів. Т	2	4
38	Шляхи підвищення самостійності і творчої активності учнів у роботі над переказами текстів різних типів.	2	4
Тема 15. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі			
39	Складання sms-повідомлень	2	4
40	Мовленнєві помилки учнів. Типи помилок, причини мовленнєвих помилок. Методика роботи над морфологічними, синтаксичними, стилістичними помилками.	2	4
Разом		80	152

9. Індивідуальні завдання

1. Проаналізувати чинні підручники з навчання грамоти з'ясувати дидактичні можливості поданих матеріалів.

2. Зробити аналіз підручників з української мови щодо змісту програмового матеріалу для 2-4 класів.

3. Опрацювати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

4. Проаналізувати зміст програми щодо розвитку мовлення.

(Індивідуальне навчально-дослідне завдання)

1. Виготовити папки до уроків навчання грамоти (підібрати дидактичний матеріал на виучувану букву та розробити конспекти уроків).

2. Підготувати презентацію однієї з тем:

Синоніми, антоніми у початковому курсі рідної мови.

Прямим і переносним значенням слів в початковому курсі рідної мови.

Ознайомлення молодших школярів з багатозначністю слів.

Роботи над морфемною будовою слова у початкових класах

Система роботи над іменником у початкових класах.

Система роботи над прикметником у початкових класах.

Система роботи над дієсловом у початкових класах.

Методика ознайомлення із займенником, прислівником.

Система роботи над числівником у початкових класах.

Методика ознайомлення із прийменником.

Методика розкриття синтаксичних понять.

Правила пунктуації в початковому курсі рідної мови.

Правила орфографії у початковій школі.

10. Методи навчання

Словесні: розповідь, бесіда, лекція (проблемна, візуалізація); наочні; практичні: вправи, навчально-продуктивна діяльність; проблемний, частково-пошуковий (евристичний), ділові/рольові ігри, моделювання педагогічних ситуацій, моделювання уроку та його фрагментів, інтерактивні методи навчання.

11. Методи контролю

Поточне оцінювання: усна відповідь студента/усне експрес-опитування, письмова (тестування, есе, контрольна та творча роботи, самоконтроль й взаємоперевірка), виконання індивідуальних завдань. Підсумкове оцінювання – екзамен.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Методика навчання української мови у початковій школі» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожну тему, оцінку за ІНДЗ, підсумковий контроль.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання

Рівень знань оцінюється:

«*відмінно*» – здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу;

«*добре*»– коли здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу;

«задовільно»– коли здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – коли здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу

Критерії оцінювання практичних та лабораторних занять

При визначенні кількості балів за тему викладач керується такими критеріями:

6 балів виставляється здобувачеві, який вільно володіє матеріалом із теми; чітко, грамотно, логічно, повно і послідовно висвітлює питання, розкриває сутність і аналізує його зміст, демонструє знання не лише лекційного матеріалу, але й результати самостійного опрацювання основної й додаткової літератури, вміння висвітлювати власні міркування та робити висновки. Знання, вміння й навички здобувача повністю відповідають вимогам програми.

5 балів ставиться, якщо при вивченні теми показано розуміння практичних завдань, наявні окремі несуттєві помилки у відповідях здобувача. Здобувач володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою з частковим поясненням; частково аргументує теоретичний матеріал і розв'язування завдань.

4 балів здобувач отримує, якщо ілюструє означення основних понять та формулювання правил власними прикладами; самостійно розв'язує завдання обов'язкового рівня з достатнім поясненням. При оцінюванні контрольної роботи 3 бали ставиться при суттєвих недоліках у теоретичній і практичній частинах роботи, за відсутності прикладів і достатньої аргументованості відповідей, якщо в контрольній роботі немає чіткості викладу матеріалу.

3 бали ставиться у тому разі, коли здобувач має фрагментарні знання у незначному обсязі, засвоїв меншу частину навчального матеріалу; за відсутності сформованих умінь та навичок; під час відповіді допускається суттєвих помилок; контрольна робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її рівня виконання чи оформлення, здобувач не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки, переважна більшість завдань виконана неправильно.

2 бал ставиться в тому разі, коли здобувач за допомогою викладача розпізнає окремі об'єкти, явища і факти навчального матеріалу; під час відповіді припускається суттєвих помилок.

1 бал ставиться у тому разі, коли здобувач виявляє окремі фрагментарні знання лише з допомогою викладача; не може самостійно розпізнати сутність понять або фактів; під час відповідей припускається суттєвих, фундаментальних помилок; не володіє фактичним матеріалом і зовсім не застосовує вміння й навички.

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи

Самостійна робота включає опрацювання відповідних методологічних та методичних джерел, дидактичної літератури з питань методики навчання української мови у початковій школі

1. Глибина засвоєння теоретичного матеріалу (3 бали)

0-1 бал: здобувач демонструє поверхневе розуміння теми, допускає значні фактичні помилки.

2-3 бали: здобувач має базові знання з теми, але не може детально пояснити складні поняття.

2. Застосування теоретичних знань на практиці (3 бали)

0-1 бал: здобувач не може застосувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

2-3 бали: здобувач демонструє вміння застосовувати теоретичні знання, але допускає незначні помилки.

3. Оригінальність та креативність (2 бали)

0-1 бал: Робота виконана за шаблоном, відсутні власні ідеї та пропозиції.

2 бали: Здобувач продемонстрував певну оригінальність у підході до виконання завдання, запропонував нестандартні рішення.

4. Структура та логіка викладу (3 бали)

0-1 бал: Робота має хаотичну структуру, виклад матеріалу нелогічний.

2-3 бали: Робота має чітку структуру, логічну послідовність викладу.

5. Глибина аналізу наукової літератури (1 бал)

0 бал: Відсутні посилання на наукову літературу або вони некоректні.

1 бал: Здобувач використав актуальну наукову літературу для обґрунтування своїх висновків.

Загальна оцінка: Сума балів за всіма критеріями визначає загальну оцінку за самостійну роботу.

Критерії оцінювання виконання і захисту ІНДЗ (15 балів)

Зміст критерію	Кількість балів
Відповідність змісту темі (чи відповідає зміст авторської розробки її темі, відсутність зайвого, несуттєвого матеріалу).	0-3
Повнота розкриття проблеми (чи розкрито всі питання, аспекти, згідно із темою авторської розробки, чи не випущено певні проблеми, питання).	0-3
Практична спрямованість матеріалів (наскільки зміст авторської розробки має практичне значення для впровадження в освітній процес).	0-3
Самостійність у виконанні (чи не порушені принципи академічної доброчесності, правильність посилань на літературу, авторів, чи використано власний досвід роботи для ілюстрації теоретичних думок).	0-3
Аргументованість і доказовість суджень (наскільки логічно побудований зміст авторської розробки, чи знаходить автор аргументи для доказу, ілюстрації теоретичних положень)	0-3

15 балів (максимальна кількість) виставляється в тому випадку, якщо здобувач підготував реферат, що повністю розкриває зміст запропонованої йому теми, правильно оформив літературу, висловив та обґрунтував власне бачення проблеми. Вміло застосовує вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності, здатен самостійно вивчити матеріал, самостійно знаходить інформацію. Розв'язуючи практичні завдання із теми, здобувач усе виконав правильно, зробив аргументовані висновки.

Кількість балів зменшується відповідно до відсотка якості виконання завдань.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Підсум-ковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					10	10	300		
Т 1	Т 2	Т 3	С.р	МК	Т 4	Т 5	Т 6	МК						
6	12	42	10	10	12	6	12	10						
Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3									
Т 7	Т 8	Т 9	С.р	М К	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	С.р	МК		
18	6	18	10	10	12	18	6	6	6	30	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Роєнко Л. М. Методика навчання української мови і літературного читання: практикум. Умань : Візаві, 2022. 121 с.
2. Роєнко Л. М. Методика навчання української мови у початковій школі: практикум. Умань : Візаві, 2021. 148 с.
3. Вашуленко М. С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу "Українська мова" у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Освіта, 2019. 191 с.
4. Методика навчання української мови в початковій школі: Навчально-методичний посібник / За ред. М.С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.
5. Каніщенко А. П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі» : у 2 кн. Кн.1 : Розділи: «Методика навчання мовної теорії». «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення». Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016. 174 с.
6. Каніщенко А. П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі» : у 2 кн. Кн. 2 : Розділи: «Методика навчання грамоти». «Методика літературного читання». Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016. 255 с.

Допоміжна

1. Державний стандарт початкової загальної освіти.
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення у початковій школі: Методичний посібник (Нова українська школа НУШ). Київ: Освіта, 2018. 400с.
3. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль: Астон, 2011. 286 с.
4. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. Київ : Промінь, 2003. с.
5. Освітня програма «На крилах успіху» для учнів 1-2 -х класів закладів загальної середньої освіти» (Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук, науковий керівник А.Д.Цимбалару)
6. Освітня програма для 1-2-х класів «Світ, в якому я живу» (видавництво «Навчальна книга-Богдан», керівник професор С.І.Якименко)
7. Освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, науковий керівник І.В.Гавриш)

15. Інформаційні ресурси

1. http://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/
2. <http://metodportal.net/taxonomy/term/9>
3. <http://www.osvita.org.ua/iresource/?cmd=cat&num=4&ctg=19>
4. <http://pochshkola.blogspot.com/>
5. <http://teacherjournal.com.ua/shkola/pochatkove-navchannya-ta-vixovannya.html>
6. <http://www.nachalka.com.ua/>